

SPIONAJUL ȘI PUTEREA

Puterea, indiferent sub ce formă se manifestă, politică, economică, militară, industrială, tehnică științifică, cibernetică, psihologică, culturală și chiar religioasă are și o componentă de spionaj.

Nu este rău să se știe că Vaticanul dispune de unul din cele mai vechi și cele mai eficiente servicii de spionaj din lume. Oare „sfânta împărtașanie” nu este, în esență, decât un mod inteligent de culegere de informații?

Pe această bază ne putem permite să gândim la o tipologie a spionajului: este vorba de spionajul politic, spionajul militar, spionajul industrial, spionajul tehnicoștiințific, spionajul cibernetic, spionajul cultural, spionajul psihologic și așa mai departe.

Cele de mai sus mă obligă să dau și o definiție spionajului. Mă opresc la definiția anglosaxonă pe care o agreez cel mai mult, care spune: „Spionajul reprezintă o formă de război nedeclarat între state, care nu cunoaște pauze, fiind o activitate cu foc continuu și nici limite în formele și metodele lui de manifestare, decât cele impuse de limitele inteligenței umane”.

Alături de diplomatie și forța militară, spionajul a fost, este și va rămâne un instrument al politicii statelor, o formă de competiție între națiuni. Spionajul poate fi definit ca o activitate de culegere de informații secrete prin metode și procedee ce încalcă legile statului vizat.

Spionajul este deci o activitate ilegală.

Scopul fundamental al spionajului este să obțină secrete de importanță deosebită, pe care statele le protejează și care sunt de importanță vitală pentru supraviețuirea acestora. Obținerea de informații pe toate căile, legale și ilegale și din toate sursele respectiv umane și tehnologice constituie doar o parte din complexa activitate a serviciilor de informații moderne. În ultima sută de ani, spionajul a

făcut mai multe progrese decât în cinci mii de ani anteriori, mai ales în ceea ce privește folosirea celor mai înalte tehnologii. Spionajul modern în adevăratul sens al cuvântului, care a devenit „spionaj total” s-a născut în contextul celor două războaie mondiale (1914-1918, 1939-1945) și al războiului rece (1947-1989), mai ales sub aspectul introducerii unor tehnologii cu performanțe incredibile. A apărut cercetarea radio, iar apoi cercetarea radio electronică și cercetarea aeriană. Războiul rece a produs o adevărată revoluție în domeniul tehnologiei spionajului. A fost generalizată introducerea tehnicii de calcul pe baza primului computer realizat de englezi (Alan Turing) cu care s-a reușit

spargerea mașinii de cifrat a Germaniei celui de-al treilea Reich, „Enigma”. Au fost realizate avioane de spionaj global cu performanțe uluitoare precum cele de tip U-2 și SR71, dar mai presus de toate s-a născut spionajul geospațial prin intermediul sateliților cu posibilități nelimitate de utilizare. S-a dezvoltat enorm tehnologia senzorilor capabili să culeagă informații și să le transmită la centrele de prelucrare și analiză cu privire la toate fenomenele naturale, artificiale și de viață de pe suprafața globului pământesc, din atmosferă, din adâncul mărilor și oceanelor și din spațiul cosmic. Au fost realizate sistemele de Poziționare Globală ale SUA, ale UE, ale Rusiei și ale Chinei. Internetul, cea mai mare descoperire din istoria umanității, a fost invadat de serviciile de spionaj, precum și de organizațiile teroriste și insurgente de toate culorile din întreaga lume. Concluzia finală pe care o trag este aceea că tehnologiile create pentru a sluji serviciile moderne de spionaj au contribuit enorm la progresul întregii omeniri.

Deși târziu, mai ales în cazul americanilor, la sfârșitul Războiului Rece s-a ajuns totuși la concluzia ca niciun fel de dispozitiv tehnic, indiferent cât ar fi de avansat, nu poate substitui omul în activitatea de spionaj. Un spion valoros plasat într-o poziție cheie poate schimba cursul istoriei. Am să ofer un singur exemplu: după ce rușii au suferit înfrângeri cumplite în vara și toamna anului 1941, pierzând în jur de cinci milioane de soldați - morți și prizonieri, în noiembrie decembrie 1941 - Stalin i-a administrat lui Hitler o înfrângere usturătoare în fața Moscovei. Era prima înfrângere suferită de armata Germaniei naziste din cursul celui de-al doilea război mondial. Acest lucru a fost posibil datorită informațiilor primite de Stalin de la Richard Sorge (1895-1944) - spion rus care a reușit să se infiltreze în structurile naziste, fiind trimis de A. Hitler la Tokyo ca atașat de presă al Ambasadei Germaniei. Potrivit acestora, „Japonia nu va ataca U.R.S.S. în Siberia, ci va ataca puterile occidentale în Asia de Sud-Est”. Acest lucru i-a permis lui Stalin să retragă din Extremul Orient trei armate de elită formată din siberieni care i-au zdrobit pe nemții degenerați din fața Moscovei. Spionii sunt oameni care valorează mai mult decât greutatea lor în aur. Mulți români fac confuzie între spioni și informatori. După 1989 s-au auzit voci, mai ales în mass-media, vorbind despre „cei care au spionat pentru securitate”. În acest caz, avem de-a face cu o ignoranță strigătoare la cer. Informatorul poliției sau al securității este un nimeni, un om fără caracter, în timp ce spionul pe care îl am eu în vedere este un om de geniu. În lume există milioane de informatori, deoarece nici poliția, nici serviciile de securitate nu pot funcționa fără ei. Spionii adevărați cu valoare informativă ridicată sunt mai puțin decât laureații Premiului Nobel.

Ideal pentru activitatea de spionaj este tipul de inteligență creativ caracterizat printr-o minte scilpitoare. Purtătorii acestui tip de inteligență, de altfel extrem de rari, se bazează pe puterea lor cognitivă, dezvoltată printrun sistem educațional și nu prin îndoctrinare. Este mai ușor să pregătești o asemenea inteligență pentru Premiul Nobel decât pentru aceea de spion de mare valoare. Acest tip de inteligență tinde către nivelul de geniu. Mă opresc la câteva nume de spioni recunoscuți din această categorie intrați în istorie: Petru cel Mare, Dimitrie Cantemir, generalul George Washington, Juri Andropov, George H.W. Bush (tatăl), Chaim Herzog și Vladimir Putin. Doresc foarte mult să informez pe cititori că în lumea spionajului nu există nici state prietene și nici state inamice.

Se aplică „legea junglei”: toată lumea spionează pe toată lumea. Un stat care se respectă îi spionează, în aceeași măsură, și pe inamici ca și pe aliați. Acest lucru se știe de mult, dar nu a fost demonstrat niciodată cu tăria cu care a făcut-o americanul Edward Snowden - angajat al C.I.A., fost conducător de departament în cadrul Agenției Naționale de Securitate, specialist în domeniile spionajului radio-electronic și spionajului cibernetic.

În cursul anului 2013 E. Snowden a săvârșit un act fără precedent în istoria spionajului. El a sustras din arhivele C.I.A. și ale Agenției Naționale de Securitate, pe suport magnetic, în jur de un milion șapte sute de mii de documente secrete, pe care le-a pus la dispoziția mijloacelor mass-media din S.U.A. O mare parte a acestor documente a ajuns și în mass-media internațională. E. Snowden și-a motivat fapta ca fiind o acțiune de conștiință menită să demaște "ipocrizia și fățarnicia autorităților din S.U.A. în raporturile cu națiunea americană și cu celelalte națiuni ale lumii".

„Documentele Snowden” au pus în lumină dimensiunile globale ale spionajului american, care îi tratează la fel atât pe adversar, cât și pe aliați. Americanii practică interceptarea masivă a convorbirilor, nu numai pe teritoriul S.U.A., ci la scară globală. Conducătorii de state și de guverne din Europa Occidentală, fără excepție, au aflat cu stupefacție că spionajul american le-a interceptat convorbirile telefonice de zeci de ani. Americanii au și cu ce să facă acest lucru. Astfel s-a aflat că Agenția Națională de Securitate poate intercepta circa treizeci de milioane de convorbiri telefonice pe oră fără să ceară voie nimănui.

Dezvăluirile lui E. Snowden au produs o adevărată criză în raporturile S.U.A., atât cu aliații occidentali din N.A.T.O., cât și cu toate statele importante ale lumii.

După ce a aruncat în aer serviciile de spionaj americane și a pus pe foc serviciile de spionaj din țările aliate ale S.U.A., cu ajutorul chinezilor, E. Snowden a ajuns la Moscova unde a cerut azil politic. Este de neimaginat ce servicii i-a putut face Snowden lui Vladimir Putin. Președintele Barack Obama a făcut eforturi supraomenești pentru a-l convinge pe V. Putin să-l extrădeze pe Snowden. Este evident că V. Putin nu ar face așa ceva pentru tot aurul din Statele Unite. Dacă ar face acest lucru, Putin ar comite o eroare mortală, nimeni din lume nu ar mai lucra pentru Rusia. Din același motiv nici americanii nu l-au extrădat pe Pacepa.

În urma celor nouă cărți pe teme de spionaj pe care le-am scris în ultimele două decenii am ajuns la concluzia fermă că serviciile de spionaj americane ca și cele din principalele state occidentale au pășit cu stângul în secolul XXI. Acestea, în totalitatea lor, s-au dovedit incapabile să întrevadă încetarea "Răzoiului rece" și mai ales prăbușirea lumii comuniste și destrămarea fostei U.R.S.S. Spionajul occidental nu a prevăzut nici fantastica ascensiune a Chinei, care, în scurt timp, ar putea conduce lumea. Analistii americani din serviciile de spionaj unde sunt concentrate cele mai strălucite minți s-au dovedit incapabili să prevadă izbucnirea uriașei crize economico-financiare în anul 2008 și nici intrarea societății americane în fază de declin accentuat. Spionajul american nu a prevăzut că S.U.A. vor pierde poziția de lider al lumii, așa cum s-a putut vedea la reuniunea Grupului 20 care s-a derulat în China la începutul lunii septembrie 2016. Titanul care a urcat pe tronul lumii este Xi Jing-Ping, adică președintele Chinei. Personal nu-mi pot imagina o lume condusă de Donald Trump.

După 15 ani de la loviturile teroriste din 11 septembrie 2001 de la World Trade Centre și Pentagon, națiunea americană continuă să blameze serviciile de spionaj pentru că nu au fost capabile să le

prevină.

În același fel s-au compromis și sunt blamate serviciile de spionaj din Spania și Marea Britanie, pentru că nu au prevenit loviturile teroriste de la Madrid și Londra din 2005. Serviciile de spionaj franceze și belgiene sunt în comă în urma loviturilor teroriste din ultimul timp.

Concluzia mea finală este aceea că spionajul occidental, în totalitatea lui, se află într-o stare de criză profundă, cum nu a cunoscut de-a lungul întregii sale istorii.

FLORIAN GÂRZ

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*